

Womhaj Bóh!

Czísło 49.

4. dez.

Lětnik 2.

1892.

Szerbiske njedzelske łopjenka.

Wudawaju ło kóždy kobotu w Ssmolerjez knihiczišczerńi w Budyšcinje a łu tam dostać sa sčtwórtlětnu pšchedplatu 40 np.

2. adventa.

Dan. 9, 1—3: „W prěnim lěcze Dariuša, Mhasverušoweho syna, i Mediskeho symjenja, kotryž na Kaldejskim kralestwje kral bu, w tym prěnim lěcze jeho kralestwa srošymich ja, Daniel, i knihow to rachnowanje tych lětow, wot kotrehož tón Knjes rěčal běšce k profecze Jeremiašej, kať Jerusalemski sřdomdžěšat lět pusty ležecž dyrbi. A ja wobrocžich ło k Bohu, temu Knjesej, prošycž a wutrobnje žadač i posczenjom w měšci a w popjeći.“

Daniel je wošebity hjes druhimi profetami stareho testamenta. S czešnjeje schlachty rodženy, njebě wón wot Boha kaž drusy profetojo sa hrěschny a khostany lud Boži k šwědkej wěcneje wěrnoscze postajeny, ale wotdželeny wot swojeho luda bě wón jenicžny k temu powołany, so by na kralowskim dworje w Babelu šwědk žiweho Boha był. Wón bě nimale pšes znył czaš Babilonskeho jastwa tam živy. Hižo jako mlody hólz je wón do Babela wotwjedženy, pšes Nebukadnezara. Duž bu po sđaczu 80 lět stary. Tola je wón hišcže do czaša wróczenja jateho luda w Babelu swoje žiwjenje wobšamnył. Pod sčtyrjomi kralami mějesche wón dla swojeje wubjerneje mudrosce najwysšsche sastojuštwja na Babelskim dworje. Nebukadnezarowy syn Belsazar bě kralestwo pšes Mediskeho krala Dariuša šhubil. Bě w prěnim lěcze tuteho krala, jako Daniel i wošebitej kěžbliwoscžu Jeremiašowe wěšczenje cžitasche, kiž bě tón te šame hižo w prěnich lětach po wutupjenju šwjatnižny napisał. Wošebje wopomni wón 25. staw tychle knihow, hđžež je Jeremiaš

pšes nadunjenje Bože tracze Babelskeho jastwa do přědka na 70 lět postajil. Teke 70 lět bližachu ło šwojemu kónzej a tola hišcže nicžo widzecž njebě, sčtož by šnamjo bliškeho kónza ludoweho jastwa bylo.

Duž ło Daniel k Bohu temu Knjesej wróczi, so by prošyl a wutrobnje žadał i posczenjom w měšci a w popjeći. To bě jenicžny prawy pucž, po kotrymž David k wumóženju swojeho luda cžehnjesche. Wón by w swojim wyškim sastojuštwje šnano krala Dariuša prošycž móhl sa šwój lud; tola ło prascha, hacž by tak sčto dozpil. Ale Daniel bě hluboko w Božim šlowje šaloženy, so nimo Boha hič njemóžesche. Wón wjedžesche, so je jastwo Boži šud; duž tež nihtón i njeho wuwjesč njemóžesche, křiba Bóh šam; wón pošnawa tež, so jeno jena wěz k temu pomhacž móžesche: pokuta, hluboka pokuta. Duž wón ło šam pokucza a wušwleka šwoju rjanu draštu, šwobwleka ło měch a šyny ło do popjeća, so by jako pokutny sa šwój lud prošyl a wutrobnje žadał.

Tónle pokutny a prošazy Daniel je nětk našce adventske šnamjo. Czaš je šako tu, hđžež ło profetište šłowo i mozu šlyšecž da: „Šlaj, twój kral pšchidže k tebi!“, a hđžež wošady křerluš šanoschaja: „kať powitam ja tebe, mój Jesu najlubšči?“ Wěšcže, my dyrbinny a cžemy jeho i wótrym wješelom powitacž, jeho, Božeho syna, „luboscž, kiž je njebo rošlamala, ło dele pušcža do hubještwja“, ale jeho wumóženje hinať móžno njeje, hacž hđyž ło pokucžimy. Sčtož jeho njewošmje horje w pokucze, njemóže tež pšes njeho wumóženny byč. Wščať tež w tutym czašu špěwamy:

Wón pschindze k swětnom' budu
Tyh njepokutnych dla,
Se žohnowanjom k ludu,
Kiz jeho ducha ma.

Alle schtó ma jeho ducha? Zlyh swět leži w slym.
Schtóž sprawny je, temu budze bórshy buknja samšneje
prawdosće pschewuska a wón budze ja mēchom a ja
popjelom pschimacz. Duž zylému wot Boha wotwobro-
czenemu swětej, tež tebi, to słowo płaczi:

Wobrocž so k Bohu temu Knjesej.

(Pisał R. — b.)

Michał Kamjenczł, knjezih czeladnyh duchowny fastarar.

[Powjedańczo wot Ahlfelba,

(Na herbški wot A. Skr.)

6. Kajki je so Michał w swojim sastojnstwie sadzerzał.

(Pofracžowanje.)

Tyh ljudi, wo kotrymž wón husto powjedasche, bē wón
i wjetšcha wschitlich sam sesnał, wo druhich wón to abo tamne
i pišmow wjedžišche.

Chyzł wam ja wupowjedacz, schto šym šebi wot jeho
powjedańczkow hacž do dženšnišeho w dobrym pomjattku wukhował,
mohł wam wo tym dołho powjedacz. Wón je nam wo tajlich
ludžoch powjedał, kiž buchu šwojeje wěry dla pschesčehani, kotšiz
pať tola šwěrnj wostachu pschi wschej tyšchnosčzi, a durbjachu
pósnač, so Wóh tón Knjes šwojich šwěrnjch šlužobnikow nihdy
njewopusčezji. Dale je nam Michał husto powjedał, kať je Wóh
teho abo tamneho špodžiwnje wjedł a wodžil, kať bu něchtó wu-
budženy, so na to šwoje žiwjenje i nowa šapocža, — dale, kajki
šo Wóh pschecžimo šhudym mišy wopokaže, — kať tu abo tam něchtó
šwojemu šemštemu knjesej šwěrnj sawosta, kajke žohnowanje šu
dobre a pokuščne džeczi i teho mēle, so bēchu šwojeju starscheju
hacž do jich šmjercze čzesčile. Wón nam tež powjedasche, kajž
wobšoberjo bēchu tu wschelažy pobožni knježa abo wschelake dobre
šchescžijaniske wyschnosčze sa šwojich poddanow byli. Tež wo tym
je nam husto powjedał, so je lubosč, kajtuž je mēl něchtó k šwojemu
šbóžnikoj, husto šylnišcha była, dylžli šama šmjercž. Tež wo
tajlich šmny wot njeho šlyšcheli, kiž bēchu jako pobožni a wěrjažy
ludžo šestarili, a kotšiz potom šbóžni wušnychu. Wón mēšesche
wschelake rjane dobre knihi, i kotrychž šebi wón ta a tamne
wuwša. — Na jene dobo nam wón ženje wjele njewuczita, pschetož
wón prajesche: „Schtož je wjele, je wjele. Chzesč šebi na poli
abo w šahrodžy wěšty kruč pscheryč, nješmēšch šebi je šwojim
šopaczom na jene dobo žadyn wulki kruč pjeršesčje wotkolicž.
Na tajke waschneje nješmēšch žanu dróbnu pjeršesč psched šobu,
ale nicžo, dylžli wulke kule.“ Duž nam wón radšcho mješišchi wo-
dželł wuczita, tón pať nam po tym prawje na dróbnu rošestaja.
Takle halle potom wschitžy dušchne sa tej wěžy pschindžechmy a
ju dorošymichmy.

Husto pschindžez tež našch knjes šobu do našchich šhromadžišnow.
Tón pať nam tež to a tamne wuloži a i nami powjedasche. A
hdyž chyzšche wot naš woteńcz, poplaza wón dužy se jstwy našchemu
Michalej jeho šhribjet a praji: „Ty šy nam šwoju wěž šašo
prawu dušchnu došonjał.“

Husto šo wón tež Michala woprašča: „Mimasch i mojimi
ludžimi žanu šwoju nusu? Pokušchaja čzi woni špochi?“ wón
pať njemēšesche jemu štoro ženje nicžo na naš wustoržicž, pschetož
my bēchmy jemu dobri. Bē pať bjes nami žadyn, kiž mēšesche
wulku hubu, tajšeho wón bórshy do šwojeho kuczika šacžeri, my
šami pať tajšeho tež šobu i nim do luta šescherichmy.

Šenu šymu mēšachmy tu jeneho wotrocžka, kiž bē rodženy
i škupowiz, a rēšasche se šwojim šchecženy mjenom Wotš.
Tónle čłowjek mēšesche špodžiwny wulki kónčity nóš, bē šhětro
jara šlupny, myšlesche šebi pať, sa je šam džewjecž krocž mudrišchi,
hacž wschitžy drušy bjes nami. Žedyn wjecžor chyzšche wón
naššeho štareho lubeho Michala trochu nablašnicž, duž šo jeho
pocža takle prašesčez: „Michale, wy šče mudry muž, šče wjele
nawukli a nawjedžili, duž móžezje mi šnadno prajicž, kať šo i tym
ma, schtož chyzł šo waš woprašesčez. Šdyž šu šchtyri njedžele
nimo, mamy na njebjesčach špochi nowy mēšaczł. Prajczje mi,

schto jeno tola Wóh se wschěmi tymi štarymi mēšaczłami ša-
pocžnje?“

Na to jemu Michał wotmolwi: „Schibale ty, njewēšch ty
hišesčezje to? Pokušchaj, mi je tole jara derje šnate, duž čžu čze
tu nětkle wo tym dužy pomuczicž. Šlej, tamle horje na Wutoru horu
je šebi Wóh tón Knjes dał wulku kólnju natwaricž. Škóžde šchtyri
njedžele, hdyž je tajšile nowy mēšaczł šašo wostarił, wosmu jón
někoti i njebjesč dele a donješju jón do tuteje kólnje. Škóžde lěto
mamy 12, druhdy 13 tajšichle wostarjenych mēšaczłow, te tam
woni potom wschě, jedyn po druhim, do tuteje kólnje šnosča, tam
jedyn štary mēšaczł na drugi položa, hacž nješju tón pošledni
do tuteje kólnje donješli. Wone tam leža, kať wulke wójne koleša,
jedyn na druhim. Še tu potom šašo nowe lěto pschisčł, po tym
durbja wschitžy tajžy lěni, šlupikočzi a njesrači hólžy, kajkiž ty šy,
horje na tule horu, durbja tele wostarjene mēšaczłi wschě i wótrej
pimu rošrēšacz a je na to se škeru do šchecžepow roškačacz. Še
šchecžepki pať durbja potom wschě horje na modre njebjesča donješč,
a je do nich nuts šašadžecz, — tele šchecžepki šu potom „te nowe
hwešdžicžki“ na njebjju. Tajšele džělo pať žane lóhke njeje. Ša
tajke šwoje džělo doštanu čzile šhadlicžkojo kóždy wschědnje šwoju
šuchy kromku šhlěba, kotruž durbja šebi do šněhoweje wody na-
drjebicž a wujēšcz. Šacž do „šjoch kralow“ durbja bycz woni
se wschēm hotowi. Čzi „šjjo kralojo“, kotšiz psche wschě kraje
wokoło čzahaju, doštanu i kóždy nowym lětom jenu tajšule
„nowu“ hwešdžicžku. Dónič jeno jedyn wjecžor do „noweho lěta“
won do pola a wobhladaš šebi šwěru wschě hwešdžicžki na njebjju
a potom šebi je wschitke pschelicž, ale njesapomi, kať wjele jich
wschitlich do hromady bē. Na to dónič po „šjoch kralach“ šašo
i nowa wjecžor won, a pschelicž šebi je i nowa šwěru wschitke,
takle budžesč móž sa tym pschicž, so je jich tam nětkle wjele
wjazžy, hacž jich tam do noweho lěta wschěch do hromady bē.“

Šědy bē jemu Michał takle dorēcžal, pocžachu wschitžy tuteho
šlupikočteho Wotša wušmjecz, i zylēj šchiju šo na njeho woschecžer-
jaču.

Dołhi Šanš pať, kiž do wjele žortow njebē, pocža na Wotša:
„Budžišche šo jeho tola takle šlupje njepraščał! Ty drje šy šam
tež hižo w tutej kólni šhwilu šobu pobyl, a tam durbjał poš
mandla tajšichle wostarjenych mēšaczłow roškačacz! Budžesč pať
šo šašo hdy Michala takle šlupje prašesčez, čžu šo čze tež něšcto
woprašesčez: „Schto tež to wot tebie njedawno ta šedriena šlibora
čzysšche, kiž je šo tu hižo ši abo šchtyry krocž sa tobu praščała?“
— Alle tola čzysch čzi hišesčezje doprajicž: Schtož šesčze tajki prawy
mudry bycz, tajki je tu špochi hišesčezje wjele šlupišchi, dylžli
šlupny.“

Tón šhadlicžka bē na to, kať byl na škowu šraženy. Wón
pať tež dołho šobu pola naš na šlužbje njewosta, ale wuczeže
wokoło jutrow i knježeho dwora.

Chyzšche šebi našch knjes šwojich wotrocžkow sa nowe lěto
i nowa wotnajecz, porēcža wón do přědka i Michalom, schto šebi
tón wo žanyh myšli. „Michale, ty jich wschitlich wjele lēpje
šnajesč, dylžli ja. Kajki je žadyn do šwojeho džěla, to ja wot
šwojeho šchošarja a wot hetmana wēm, nětkle pať mi ty praj,
kať šo tebi tón abo tamny lubi? Wucžarjow ja žanyh njecham,
čzi mi mojich ludži škaža.“ Michał pať jemu wscho i prawdu
wupraji, pschetož sa pšotom šo wón psched nim ženje njeshomasche.
Něchtóžkuliz jemu to njeje pošabyl, so bē wón šwojemu knjesej
wscho i prawdu doprajil, a tajžyle šu husto dołhe lěta na njeho
šchělawje hladali.

Alle Michał je naš tež husto pola naššeho knjesa šastupował
a sa naš rēcžal. Wēchmy hdy něšcto njeprawe čziniłi, tehdy šmy
jeho naprošyli, hacž njechał wón šam to knjesej prajicž, so halle
njeby knjes to wot druhich wušhonil. Š tajkimaj šrudnymaj a
mišymaj woczomaj wón tola pschi tajšej škladnosčzi na naš pohlada!
Husto budžichmy šo radšcho dali wot někoho pschebicž, hacž šo
durbjeli šo dacž wot njeho wušwaricž. Š hejemi wón wokoło
šo njebijesche, ale hdyž wón koho se šwojim šłowom do wutrobny
šatrejchi, to kóždeho šaboli. Wón naš wjele lēpje šnajesche, dylžli
kóždy wot naš šam šebje.

(Pofracžowanje.)

W Ponczanskej korcžnje.

Šo němškim wot D. M.

(Štónčjenje.)

Šdyž na pschiklad w našchim čzašu něchtó bjesje wschēje próžy
na buršy milijony šašluzi, drugi psches lichownika wschitko šhudi,

khudy tkalč hľad čerpi, dyrbinu prajicž, so to čišče pravo njeje. Hdyž čže něšto ludži naščezumacž, móže wščať wjele namacž, ščoťž nam wščitim tež prawe njeje. Ale k temu mamy wyschnoscž a šejm, so matej pschecžimo bursam a lichownikam wustupowacž. W pošlednim čžašu je šo tež hižo to a druhe štafo.

To je šo njebo kžezor Wylem 17. novembra 1881 šam na našch lud wobrocžil a jemu jasnje šlubil, so budže šo wyschnoscž sa maľuch, sa khudnych, sa dželaczerjow a rjemješnikow staracž, a našch něčzišči kžezor Wylem je hižo wjazw kročž myšlam šwojeho džeda pschihšowal. Šakonje šu šo wudake, kotrež maja wotmyšl, dželaczerjam pomhacž. Njedawno běšče murjer Rychtar šthoril. Wón na kžždy džei tolet dosta a šekarja a šekarštwu pšacžicž njetriebašče; njebē to wulka pomoz sa njeho? A nětko haľe šakon ša šastaranje štarých. Ščto je šo na njón najprjedy šwariko! Nětk wščať kžždy pošnaje, kajka je wulka dobrota. W naščej wšy je pjecž štarých ludži psches 70 lēt, kiž kžžde lēt šwoju 106—162 hr. wucžinjazu rentu dostawaja. Ša štaru šencžowu by šo wēšče gmejna štaracž dyrbjaľa; nětko pať móže čišče dušchnje wobstacž, něšto šebi hiščeže pōdla šašluži. Štareho šurka wščať jeho džeczi rad šobu žiwja, ale ta renta je jim pōdla š wulkej pomozu. Luczi štari nješbu pjenješka šapšacžili a tola kžžde lēt to šwoje dostawaja; ščto čžemny hiščeže wjazw? Čzi mlōdšči, kōšžž maja se šwojimi knježimi hromadže pschinosčki pšacžicž, tež psches to do hubienstwa nješchindu, so 7—10 np. ša tydženi wot šwojeje šašlužby wotedawaja, pschetož kať wjele pjenes šo w šorcžimje njemušnje wuda! Š kžždej rencze štat 60 hr. pschida, to druhe maja čzi knježa a dželaczerjo nješcž, so šu čzi dželaczerjo druhdy lēdy ščtwōrtu džel teho, ščtož w štarých lētach dostawaja, namdali. Hdyž budže něšto hubieny, so wjazw dželacž njemōže, wón po šakonju invalidnosčže, hdyž šebi šeczi džel šwojeje dotalneje mšdy wjazw šašlužicž njemōže, šwoju rentu dostawa, wščo jene hacž je 30 abo 60 lēt štarý. Šnvalidiška renta je hiščeže wyschšča hacž štarobna. To je tola woprawdže rjana wēž, so je nětko kžždy ša šchorocž a štarobu šawēšcženy. Wych njewjedžal, hacž mohľ šo štat šepje štaracž.

„To mašch čišče prawe“, praji doľhi čžēšla, „najprjedy šym šo tež kžetro huntorjaľ, hdyž bu mi kžždy tydženi 10 np. wocžehnjeny; ale ja šym hižo dawno pošnal, kať dušchnje je to ša dželaweho muža. Ššches tu rentu wostanje kžždy šwōj knjes, doniž njewumrje.“

„Šaj“, jedyn se šhromadžišny šawōľa, „ja praju, so šu čzi dželawi ludžo šepje šastarani hacž čzi maľi wobšedžerjo; čzi dyrbja šo próžowacž, so móhli wobstacž a šwoje dawki wotedacž. Šajki dželaczer na knježim dworje ma maľo dawkow, štoro nicžo ša žyrkej a šchulu njedawa, šekarja a šekarštwu ma tež darmo, pschi tym šwoju wēštu šašlužbu; wón šo njetrieba wo nicžo štaracž; hdyž šwoju pschihšuschnosčž čžini, ma šo dušchnje.“

„To je tež moja myšl“, praji Šchōka, „dželawi ludžo do přēdka pschindu. Wocžer na knježim dworje je šamo pjenješy wupožčil. Njedawno běch pola wotročžta Šillera. Wón ma š formindu byčž. Bēšče njedželu. Wō štwōje bēšče čžiste, wščitko šteješče na šwojim blaľu, džeczi — ma jich wón pjecž, jene pschezo mjenišče hacž to druhe — běchu kať čžiste šwoblešane, so mējach šwoje wješele. Wón čžitašče w přēdarškich knihach, na wščem bē pošnacž, so tam nula njebēšče. Ša tež wēm, so Šillerežy kžžde ščtwōrcž lēta wot šwojeje mšdy něšto na nalutowarnju donješbu. Šsprawni, dželawi ludžo na knježim dworje móža derje wobstacž a šo štaracž njetriebaja, š wotkal wščitko bjeru. Ščtož pať wščitko šabije a wjecžor pjany domoj khodži abo ma njerodnu žonu, kotraž ani šchicž njemōže, tōn tež do přēdka nješchindže, byrnjež by hiščeže juntrōčž kať wjele mšdy dostaľ. Š tym pať prajicž njecham, so je pola wšchitkich wobšedžerjow wščitko šajke, šajkež byčž dyrbjaľo a mohľo. Někotry knjes na wšach a w mēšče je šajki hordy, so njewē, hacž by šwojemu dželaczerjej, hacž by khudemu mužej pomhōj Wōh prajil abo niž; tyč wšchēdnych ludži wón šazpowa, šajkich hordych wščať je wšchudžom, ale jich je tola mjenje, hacž šebi wšchēdni ludžo š wjetšča myšla. Někotreho maja ša hōrdeho, ale wón tola hordy njeje, wón ma dobru wutrobu a je na šbože šwojich ludži šmyšleny. A woprawdže dželaczerjo čžedža a dyrbja šo čželacžicž; čželacž šlušča naney, kiž š wulkej próžu šwoju čžrjōdnu džeczi šejwi a wotčehnje. Někotry šastojniľ, to dyrbju Wōhuzel po mošich našonjenjach tež prajicž, wjazw na ludži šwari, hacž by trieba byľo. Šať lōhko pať tež njeje, š telko ludžimi, kiž šebi hušto wjazw

žadaja, hacž maja pravo, kiž hušto něšto njetriebawšchi ša što bjeru, w dobrým pschecž. Ale čžim šdželanišchi čže ščto byčž a čžim wyschšče wōn šteji, čžim wjazw dyrbi ščerpliwoscž mēčž. Š žyľa dyrbja wobšedžerjo a šdželani šwojim pōddanam a dželaczerjam dobru pschiklad dawacž. Woni dyrbja wutrobu ša ludži mēčž, šo ša nich štaracž, kať ša šwoje džeczi. Žimi ššchecžijenjo dyrbja wōni byčž, luboscž wopōšacž, tež wopory pschinjelcž; potom šmēja dželaczerjo k nim domērenje; wōni budža š pocželcžowanjom k tym hōrje hladacž, kotryčž khlēb jēdža. Hdy by wšchudžom byľo, kať na našchim knježim dworje, njebychu čzi šocialdemokratojo niľo na wšach ša šo dohly.

Rošlad w našchim čžašu.

Šeho Majestoscž kžezor, kiž bē dla maľeho našymnenja někotre dny wō štwōje wostacž dyrbjaľ, je šašo wotšhoril a je šo do Šornjeje Šchlesynškeje na hōntwu k wječkej š Blessa pōdal.

W kžezorstwowym šejmje, kotremuž je šo šakon wo powjetschenju naščeho wōjšta pschepōložil, je kanžler hrabja š Caprivi 2½ hodž. wo pschicžinach rēčžal, kotrež pschijecze tuteho šakonja žadaja. Wón je wušbēhnyľ, kať šmējemy, hdyž budže wōjna, na wobēmaj mješomaj šo wobaracž mēčž, pschecžimo Šranžowškim a Ruškim a šo najšterscho w pschichodnych lētach tule wōjnu šmējemy. Wōh luby Knjes čžyľ naš hnadnje wobarnowacž a luby mēr nam šdžeržecž.

Šo tym, so šu nětōšti profesořojo Wōhawucženosčže pschecžimo japošchtōštemu wērnywšnacžu pišali, so by dobre byľo, hdy by šo wone niž wjazw w šjawnej Wōžej šlužby wušnaľo, je nětko ewangeliška najwyschšča žyrkwina rada w Šarlinje dlēšče napominanje wōšjewiľa. Šamni profesořojo šu drje, napjelnjeni wot najhōržiščeje luboscže k Wōžemu kraleštwu, mēnili, so budže tym, kiž nětko na někotrych šadach naščeho wērnywšnacža šo pohōrščuja, lōžšcho, ššchecžijanštu wēru špōšnacž, hdyž tež w šjawnym wušnacžu jeno to najwajnišče žyľeho ššchecžijanštwu, mjenujžy wēru do naščeho lubeho Knjesa Šesom Šhryšta, kiž je naš wumohľ, warbowal a dohly wot wšchēch hřechow, wot šmjercže a wot čžertowškeje možy, wušnacž triebaja. Šola šu šo w šwojim dobrým mēnjenju jara myšili a šu se šwojim pišanjom pschecžimo štaremu japošchtōštemu wušnacžu, kotrež šo we wšchēch šwojich wucžbach na Wōže šłowo šakožuje a kotrež je šhromadny šwajš žyľeho ššchecžijanštwu, ewangelišch, katholicšch a gricžišch, žyrkwini jara ščtodžili a jeje twjerde štoľny špowalečž špytali. Šerjazw ššchecžijan drje jich dla jich njerosomneho čžinjenja nješatama, wjele wjazw jich hiščeže wopōšasanu wēru a luboscž pošnaje, ale poroť njemōže šo jim šalutowacž, so šu jara njemudrje čžinili. — Wyschšča žyrkwina rada špomni š džakom na rjane wušnacže k šakōžkam naščej wēry, kotrež je kžezor se wšchēmi ewangeliškim šerschtami 31. oktobra w Witenbergu wotpōložil. Wōna šjemi, so njebudže jať žyrkwina wyschnoscž čžerpicž, so šo japošchtōšte wērnywšnacže wucžeri š žyrkwje a šo dyrbja generalni šuperintendentojo mlōdym duchownym pschep šapōšasanjom do duchowneho hamta kručze pschēdžeržecž, šajke wajne a šwjate pschihšuschnosčže maja pschecžimo ewangeliškej wucžby ša čžaš a ša wēčžnosčž. — Ššchēde wšchitkim dyrbja duchowni kať přēdowacž, wucžicž a ša dušče šo štaracž, so šu wucžby japošchtōškeho wērnywšnacža niž jeno morwe wucžby, ale duch a žiwjenje we wōšadach. Šo njech je, lubi Šserbja, wam wščem prajene. Š tym najwjetšchu šwērnosčž pschecžimo žyrkwinemu wušnacžu wopōšajemny, so pľody šwojeje wēry pschinjēšemny, pľody, kotrež wostanu do wēčžneho žiwjenja.

Druhi advent.

Špišal Emil Frommel.

Druhi advent hlada won do dnjow pošlednjeho pschihhadženja, majestetiškeho pschichoda Šhryštōšeweho. Šewal bē wón šbōžna nadžija; nětk je wón štrašchny artill se šwojim: „wotkal wón pschicž budže šudžicž žiwych a morwych“. Wēšče „š šwētnom šudu tyč njepōkutnych dla“, ale tež tola: „š žohnowanjom k ludu, kiž jeho ducha ma“. Štara žyrkej hladašče š wješelej nadžiju na tutōn džei, w jeje Wōžich domach šwjecžachy šo wobrašy š čžaša došonjaneho Wōžeho kraleštwu: Žitharistojo (Šjew. Šana 14, 2) a palmy nošcherjo (Šjew. Šana 7, 4), jehnjō, kotrež pschi šchleńcžanej študni šwoje wōwžy paše (Šjew. Šana 7, 17). Ščto njewjēšeli šo na wrōčžazeho, lubowaneho pschecžela? Ščto boji šo a ššchepota? Wly pať njestejimny wjazw w wješēlym čžakanju na Šhryštōša,

ſmy ponurjeni do ſwētnych wężow a ſtarofcżow teje żywnoſcje, my njepytamy zejchi teho czaſa po wuprawje węcżneho ſłowa. Kraf wjele je na czaſu w Bożim kraľeſtwje, ſa tym ſo praſchecz, wo to jich jara maľo rodzi a hiſcće mjenje jich je, kiż po tym ſwoje czaſniki ſtaja. A tola dawa to, bjes nutſkowneho pſchihotowanja we wachowanju a w modlitwje, jeniczy węcšte ſtejniſcće we wſcēm niemėje teho czaſa. Sztyſchimy, kaf tōn Anješ rēczi w ludowych podeńdženjach a ſo njedżiwamy dla wotpada — hlaj, wōn je nam to prjedy hižo prajił. Kraf njemylu wopacżni profetojo, ani wōjna, ani woľanje wo wōjnje, ſhrobke hłobſy ſběžarjow — wſcho to njeiſu ſymſte, ale nalęcżowe wichory, kotreż nalęcżo pſchpowjedaja. S puľazym nalęcżom (Luf. 21, 30) pſchiruna tōn Anješ ſwōj pſchichod a praji: „Poſbēhńcće ſwoje hłowy“. To je hinajiſcha węż, hacż jim dele wiſacz dacż. Shtōż hewał hłowu poſbēhńcć njeſmēdżiſcće, tōn dyrbi ju nētł poſbēhńcć. Sbōżna ta duſcha, kotraż adventej Khrystuſowemu, hromadze ſ Duchom a ſ njewjeſtu (Sjew. Jan. 22, 17) adventſke poſtrowjenje napſcheczimo pſchinjeſe: „Haj, pſchińdż, Anjeże Jeſu!“ A hlaj, wōn na to wotwolwi: „Haj, ja pſchińdu bōrſy“, ale tawſynt lēt ſu pſched nim każ džen, kiż je węcżera ſaſchoł a każ nōżna wacha. — Wōżu na praſchenje: Kotre dowējenje dawa tebi Khrystuſowe ſaſpſchijńdżenje, ſudżicż žiwych a morwych, rycerſzy wotmolwicż: „So we wſcjej hubjenoczi a we wſcēm pſchecżehanju ſ poſbēhńcć hłowu czaľam na ſudnika ſ njebieſ, doľelż wēm, wōn budże wſcēcſ ſwojich njepſcheczelow ſa podnożki ſwojich nohow poľożicż, mi paľ wupomhacz do ſwojeho kraľeſtwa a mje ł ſebi wſacz do ſwojeje wjeſelocze a kraľnoſcje. To je ſawēſcće wērno!“ Njeħnuczi-li ſe ſwojim ſłōdkim ſłowom prēni advent, jeho horje wſacz, dħa njedch to ſczini druhi advent ſe ſwojim ſudom, kotryż taľ węcće pſchińdże każ žnē po ſymje.

Budżemy widżecz.

Nicżo njeje ſtraſchniſcće, hacż hdyż ſchtō ſ nēľajſej prōſtwu pſched ſwojim ſerſchtu ſteji a tōn mile hladajo napriſanu prōſtwu ſ rufi poľożiwſchi praji: „Nō, budżemy widżecz“ — abo: „Derje, budżemy to ſwoje cżinicż“, — abo tajſe nēſcħto podomne.

Kōżdy, kotryż ma žanu prōſtwu, taľ ſhrobly njeje, każ tamny ſtary wojał, kiż bēſcće krawił we wōjnje ſa kraľa a wōtżny kraj a nētko ł Bjedrichej Wulfemu pſchijſchedschi jemu napriſanu prōſtwu pſchepoda. — „Budżemy widżecz“, praji kral.

„To mōżeczje hnydom pohladacz“, wotmolwi ſtary wojał, laż wocziniwſchi, kraľej ſwoje rany pokafa. Kral jemu jeho prōſtwu hnydom dopjelni.

Derje też awſtriſka žona ſe wſy cżinjēſcće.

Œa kħēżora Ferdinanda bēſcće w K. ſtara žona živa, kotrejż chzychu jenicżkeho ſyna do wojaľow wſacz, Wona bēſcće na wſchitkich hamtach, pola wſchitkich wulfich knjeſow pokhodżika a ſe ſylſami proſyła, ſo nochzyli jej tola jenicżku podpjeru wſacz. To bēſcće wſchitko podarmo byľo, ſyn dyrbjeſcće prjecż. Duż roſ- ſudżi ſo wona a naſtaji ſo ł kħēżorej. Wona pſchi ſebi myſleſcće: „Ferdinand je lubocżiwny knjeſ, temu wo to cżinicż njeje, hacż ma jeneho wojaľa wjaży abo mjenje, wſchako ma druhich doſcć.“ Wot knjeſa ſchrybarja da ſebi rjane piſmo napriſacz; wona by naj- radſcħo ſwoje zyľe žiwjenje wopriſala, ale knjeſ ſchrybar mēnjēſcće, ſo ma kħēżor ſłabej woczi a teho dla wjele cżitacz njeſmē.

Žona ſwoje nalutowane pienjeſy hromadu ſpyta — wjele jich niemėjeſcće, doľelż bēſcće ſynnej wſchitko ſobu dała. Tola taľ daloko doſahachu, ſo hacż do Wina dōńdże; noſy wſchak ju boleſcħtej, ale jejny ſyn dyrbjeſcće też taľ marſchērowacz po wſchelakich pucżach a ſnano tydżenje doľho, laćny a hłōdny być.

Sprōżna a ſrudna do Wina dōńdże. W pſchedmēſcće do kōrcżny ſaſtupi a hoſcżenarjej ſwoju należnoſcć wupowjeda. Wōn bē jej ł radže a wona doſta dowolnoſcć pſched kħēżora pſchińcć. Duż jej nadżija ſeſthadża, jeno ſo mōżēſcće ſ nim po- rēcćecż, wona wjaży njedwēlowaſcće, ſo budże wuſlyſchana, wona bē wſchitko wumyſliła, ſcħtoż chzyſcće prajicć.

Alle tōn hoſcżenar chzyſcće wſchitko lēpje wjedżecz, wōn praji, ſo to taľ lōħto njeje, każ ſebi wona myſli a hdyż ſcħto pſched kħēżorom ſteji, njeje to taľ, każ by ſ druhimi rēcżal, wjele powjedacz ſo tam njeſmē. Wōn jej powjedacſcće, ſo budże jej kħēżor to piſmo ſ rufi wſacz a prajicć: „Budżemy widżecz, ſcħto ſo cżinicż

da!“ a potom mōże wona ſaſo ſwoju ſtronu cżahńcć njewjedżo, hacż je prōſtwu wuſlyſchak abo niż. Alle na jene dyrbi kēdżbowacz. Hdyż kħēżor jeno ſmēſkotajo na to piſmo hlada a jo potom ſmērom na blido poľożi, ſo wona nicżeho nadżecz nima. Hdyż paľ rōżł piſma ſaſhibnje, prjedy hacż prjecć poľożi, budże prōſtwa dopjelnjena. — Œa žona ſebi myſleſcće, tajſi każ hoſcżenar dyrbi tola wjedżecz. Wona do hrodu ſtupaſcće. — Kraf bē to kraľne twarjenje a kelko ſkota mējachu cżi ludžo na draſtu ſeſchiteho! To budże kħēżor w ſamym ſlocze — ſebi wona myſleſcće.

Kħēżor bē cżorny ſwobletany. Wōn žaneje puchi na ſebi nje- mėjeſcće, kħiba ſkotu hmwēdu na boku. Alle runje to žonu pſche- ſłapny, wona bēſcće ſebi kħēżora ſkoteho myſliła a nētko wōn tajſi pſched nej ſtejeſcće. Wona njemōżēſcće ſłowcżka prajicć.

Kħēżor jej piſmo ſ ſchepotazeje rufi wſa, pſcheczelnje na njo pohladny a praji: „Budżemy hladacz!“ a papjeru na blido poľożi.

W tym wofomikńjenju wona ł ſebi pſchińdže. Wona ſo na hoſcżenarjowe ſłowa dopomni, wona ſo naſtrōżena dohlada, ſo rōżł ſaſhibńjeny njeje.

Kħēżor bēſcće hižo kiwnyl, ſo mōże woteńcć, ale žona tam ſtejeſcće, każ by do ſemje ſarocżena była.

„Nō“, ſo kħēżor dżiwajo praſchēſcće.

Žona ſcheptaſcće: „Ja by — ja bych prōſtwu mēła!“

„Nō, wōn ſ nej — macżerka, wy węcće, ſo wjele kħwile nimam“.

Žona wotmolwi: „Ja prjedy woteńcć njemōżu, prjedy hacż njewēm, ſo moje pſchińdżenje podarmo byľo njeje. Proſchu na- leżnje — tōn liſt tam, moju prōſtwu tam — njechaczje rōżł kuſt ſaſhibńcć?“ Kħēżor ſo ſmėjeſcće a ſchēroki rōżł ſaſhibny.

„Tyſkaz kōcć dżak!“ žona praji a hłubokoħnuta woteńdže.

Nētotre dny po tym, ſo bē domoj pſchijſchła, ſo wjeczor poſdže wo durje kłapaſcće: Macże, woczincće, ja ſym! Woni ſu mi domoj dali — woni ſu mje na pſchezo puſchēżili.

Ach, hdy by kħēżor Ferdinand ſam to ſbože wohladacz mōħł, kotreż w tej hēcće knjejeſcće, wōn bēſcće jo pſchihotował, rōżł piſma ſaſhibnywſchi.

My paľ jako ſchecćijenjo ſo wjeſelimy, ſo mamy kraľa wſchitkich kralow, kiż pola wſchitkich prōſtwow rōżł ſaſhibnje a kiż ma ſa naſ pſchezo kħwile, pſchezo kħwile, na naſ poſłuchacz, haj, naſ ſam napomina, prawje huſto ł njemu ſ naſchimi prōſtwami pſchijſtupicć.

Wutrobna prōſtwa

na wſcēcſ knjeſow ſaſtojnikich bratrow, kiż w ſwojich woľadach „Bombaj Bōħ“ roſſchērjeja.

Pſchi bliſtej ſhromadżiſnje Kōſborſkeho wofrjeſneho towar- ſtwa ſa nutſkowne miſſionſtwa budże ſo też roſprawa wo dotal- nyh wuſpēcchach naſchich njedżelſkich kōpienkow wotedacz. Duż by podpiſanemu jara witane byľo, hdy by wot knjeſow bratrow ſhonil, kaľ woľady naſcće kōpienka pſchijeja, ſcħto ſo jim w nich lubi, ſcħto paľ niż, kaľte ſhonjenja wo tutym ſtutku uutzkowneho miſſi- onſtwa ſu ſ zyła cżinjene, kotre žadanja knjeża bratſja a woľadni ſa „Bombaj Bōħ“ maja, ſcħto dyrbi pſchemēnjene abo po- lēpſcħene być.

Szym ſo ſ lubymi druhimi knjeſami, kiż naſ bohaczje a wjeſele podpjeraju, jeniczy ſ tym wotpohladanjom na tutōn ſtutł dał, ſ nim Boże kraľeſtwa bjes Sserbami twaricć pomhacz a bych ſo wutrobnje wjeſelił, hdy bychu naſcće kōpienka trochu ł temu ſkuzicć mōħle a to po waſchnju, kotreż ma wſcēcſ ſpodobanje a „Bombaj Bōħ“ ł lubemu, rad witanemu hoſcćej w naſchich woľadach cżini. Pſchēſwēdcżeny paľ, ſo hiſcće wjele ł temu pobraħuje, bych lubocżiwe podpjeranje knjeſow bratrow ſe ſtutkom a ſ radu ſ najnutrniſcħej wjeſelocżu a dżakownocżu pſchijał. Woſebje bych też rod wjedżal, hacż je kōnſcće hodowne extra-cżiſkō woľadne ſpodobanje namaľalo a hacż ſo lēťa ſaſo tajſe wudacz dyrbi abo niż.

Duż, cżēſcżeni a lubowani knjeża bratſja, piſajcće mi bōrſy kōżdy tajku kōtłku woſjewjēńcżtu.

Œ bratrowſkim ſtrowjenjom

Dr. F. Selle.